

ŞEYHZÂDE AHMET BEY VE YOZGAT'IN HATIRLATTIKLARI

Ali Osman Koçkuzu *

Haziran 1963

Rahmetli Şeyhzâde Ahmed bey hocamızı Yozgat'ta, İmam-Hatip Okulu Meslek Dersleri öğretmeni olarak gittiğim haziran/ temmuz 1963 senesinde, yaz aylarında tanıdım. Onun sağ olduğu günlerde, yıllar önce haklarında bir yazı yazarak şereflemek istemişsem de, gerçekleştiremediğim bu arzumu kuvveden file çıkarmak bugün nasip oldu. Bir büyüğün arkasından pek çok kişi yazı yazmış olabilir. Herkes kendi gözü ve gönlüyle onu anlatmağa çalıştığı için, farklılıklar da mazur görülür. Vefatından sonra büyük bir hizmet yaparak onun hakkında bir sayı yayımlayan, *Yozgat Dîvanı* adlı dergiyi, Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Öğretim üyesi sevgili Mustafa Öcal beyden duyunca, Şeyhzâde Ahmet bey hocamızın mahdumları Dr. Ali Şakir beyi rahatsız ettim. Allah razı olsun, dergiden iki nüsha gönderdi, okudum. Zannedersen hepsi genç ilim adamlarının yazılarıydı bunlar. Bazılarının soyadları, bana kırk yıl önceki pederlerini veya yakınlarını hatırlattı: "falan zatın oğlu veya torunu olabilir...". türünden içimden bilgiler, hisler geçti. Geçen senelerden birinde, rahmetli Feridun Nafiz Uzluk adına tertip edilen bir ilmi toplantıda iki- üç dakika görüşebildiğim, Abbas Sayar rahmetlinin oğlu olduğunu ifade eden Tıp tarihçisi profesör de benim için umulmadık zamanda karşıma çıkan böyle bir hatıra idi. Aynı tarzda üç-dört yıl önce de Londra'dan yaptığımız bir bilgisayar sohbetinde oğlum "burada bir doçent bey var, Yozgatlı, soyadı İçduygu" deyince, kendisine, Hamdi Bey öğretmenin oğlu olabileceğini söylemiştim, gerçekten de öyle çıktı sonuç.

Yazımızda her ne kadar sadet dışı alanlarla, yani Ahmet Beyden çok çevre ile/1960'lı yılların Yozgat'ıyla ilgili konuşmuş olacaksak da, bütün bu kırk yıllık hatıraları, O'nun feyzi eseri olduğunu, O'nun memleketinin lütfu olduğunu

* Prof. Dr., Selçuk Üniv. İlahiyat Fakültesi

kabul etmekteyim. Çünkü bunlar nedense ilk günkü tazelikleriyle bu satırların yazarının hafıza ve hayalinde durmaktadırlar.

Şeyhzâde Ahmet Beyi herkes, ayrı bir isimle anmaktadır haklı olarak. Biz, bize öğretilen tarzıyla anmakta beis görmemekteyiz. Çünkü, bizim tanıdığımız, görüştüğümüz, bildiğimiz Ahmet bey hocamız, doksanını aşmış bir pir-i fâni değil, henüz 56-59 yaşlarında, zinde, Milli Eğitim Müdürlüğünde diğer arkadaşları gibi çalışan bir zattı. Son resimleriyle o günlerdeki halini mukayese bile bize pek çok şey öğretmektedir.

İstanbul Yüksek İslam Enstitüsünü yatılı okuduğumuz için, devlete mecburi hizmet borçlu idik. Önümüze tutulan bir karton kutudaki pelür kağıtta, daktilo ile yazılan kur'a kağıtlarının sırtları okunmakta idi. Benim, Konya dışında memuriyet yapmama, kendimce o gün için imkan yoktu. Kağıdı Konya zannıyla aldım, (on)olarak gördüğüm hece, meğer (oz) imiş ve şansımıza Yozgat vilayet-i celilesi çıktı. Garajda bazı kişilere, Ankara'ya uzaklığının ne kadar olduğunu sorduğumu hatırlarım. Hemen kur'a sonu Konya'ya hareket ettim ve temmuz içinde de görev başlamak üzere Yozgat'a gittim. Şehir bana çok küçük göründü, nüfusu da 18 bin kadardı. Hatırladığıma göre askeri birlikler de bu sayıya dâhil idi. Dört senedir, yüksek tahsilimizi sürdürdüğümüz İstanbul'da olmamıza rağmen, meğer ilk kez gurbete çıkıyormuşum. Bu günler bana pek ağır geldi. İlk aylarda benim gurbetimi gideren, bana yakınlık gösteren arkadaşlarım Diyanet mensupları oldu. Kendisi de benim gibi garip olan Hüseyin Sarıcaoğlu, büyük camiin laz imamı rahmetli, her gün Muslubelen'e kadar beni götürür, yolda konuşarak beni teselli eder ve hüznümü gidermeğe gayret ederdi. Allah rahmet eylesin. Hepsinin dostluklarını gördük. Keza Fazlı ve Ömer Efendilerin ve diğerlerinin.

Sofular Kahvesi

Göreve başladığım ilk günlerde, Çapanoğlu camiinde kıldığımız bir namazın ardından, rahmetli müftü Haşmet Efendi ve etrafındaki cemaat beni kahveye götüreceklerini söylediler. O ana kadar kahve bilmeyen ben, tuhaf oldum. Zaten namazdan çıktığımda, birçok kişinin ayakkabılarının arkasına basmış olduklarını ve kasketlerinin hafif sağa meyilli durduğunu görmem beni yeteri kadar şaşırtmıştı. Bana göre bunlar iyi şeyler değildi. Hele namaz sonu, şehrin büyüğü hâfız-ı Kelamullah bir zatla birlikte kahveye gidiş... ne ise vardık, Yusuf ustanın kulakları çınlasın, kahve farklı bir kahve, sadece namaz cemaatine has ve nezih. Orada bulunan cami cemaati, etrafımı aldılar ve beni öteki namaza kadar konuşturdular, sordular, cevap aldılar. İşte böyle günlerden birinde

Şeyhzâde Ahmet Bey sözü geçmiş olmalı ki, ben o zaman merak ettim, bu zati görmeliyim dedim.

Camiden sonra veya o günü izleyen günlerde, camide veya sofular kahvesinde, emekli öğretmen rahmetli Osman Çıtak hocayla ve henüz Milli Eğitim'de çalışan Faik Boran, Hamdi İçduygu, Divanlıoğlu Mehmet Bey, Tatar Hasan Bey gibi, hatta şu anda çehreleri gözümün önüne gelen ve isimlerini bilemediğim pek çok ilkokul öğretmeni hocayla karşılaştık. Bu tanışma üç yıl devam etti. İlk hafta gördüm ki, Milli eğitim müdürlüğünde, son derece disiplinli, inançlı hizmet veren, çalışkan büyükler var. Bu öğretmenler, o zaman moda olan ayırım tarzıyla; sağcı- solcu genç birçok köy öğretmenin yollarını doğrultan, onlara baba hizmeti veren insanlar. O kadar hoşuma gitti bu durum ki, hala o günlerin, Yozgat ili Milli eğitimi için bir şans ve bir üstünlük sebebi olduğunu kabul eder hatırlarım.

Ahmet Bey hocamızı o günlerde tanıdık, hatta o haftalarda hasta olduğunu duyup, Osman Çıtak hocanın, müftü Haşmet hocanın ve diğer büyüklerin, çamlık yoluna tırmanıp, Ahmet beyi evinde ziyaretimizi hatırlarım. Osman bey hocanın, çok sevdiği bu kardeşine; “gülüm neye hastalandın?...” şeklinde bir hitabı vardır ki görülmeğe değerdi. Kısa boylu, çok şen aynı zamanda iyi sigara içen, cami cemaati olan bu emekli sevimli öğretmen, muhtemeldir ki Ahmet beyden yaşlı idi, fakat onu çok sevdiklerini üç yıl devamlı olarak gördüm. Kendilerinden köy öğretmenliği ve müfettişlik dönemlerine ait çok hatıralar dinledim. Hamdi İçduygu beyin, güler yüzü, ciddiyeti, altın dişleri ve insana güven veren, hürmet telkin eden ağırbaşlı konuşması hiç unutmadığım izlerdir. Kendilerinden çok istifade ettim. O tarihte Konya'da böyle bir ekip, Milli Eğitimde yoktu. Varsa da ben bilmemekteydim. Cami cemaati olarak vardı, fakat onların da her biri dağınmıktı, okullarda azınlıkta idiler ve ağırlıkları hiç mi hiç yoktu.

Adının galiba Salim Bey olduğunu hatırladığım yaşlı ve CHP'li bir belediye reisinin bulunduğu ilde, emekli bir binbaşı da vali idi. İmam hatibe üç stajyer atanmıştık üç ay içinde. Daha sonra dört olduk: matematik ve fen bilgileri öğretmeni Tire'li Hüseyin Türkmen, meslek dersleri öğretmenleri Konya'dan Mehmet Özgü Aras, Ben, Ankara İlahiyat fakültesi mezunu Bayburtlu aziz kardeşimiz Asri Çubukçu.

O günlerde, Yozgat'ın tek uzun caddesi olan lise caddesinin boylu boyunca duvarlarda “Totem” yazısının yer aldığını hatırlarım. Aksaraylı yağız bir öğretmen, Yozgat lisesinin, Ankara'ya tayini çıkmış olan müdürü Yüzbaşıoğlu Yozgat'tan yeni gitmişti veya gitmek üzereydi. Milli Eğitim Bakanlığı tayin işle-

ri genel müdürlüğündeki yeni görevine gitmiş olan bu zat, o aylarda pek çok genç stajyeri Yozgat lisesine atadı, Lisede beklenmedik huzursuzluklar oldu, sonra şehirde kendisiyle uğraşan herkes hatasını anladı, o da o atanmış olan genç öğretmenleri tek tek Yozgat'tan aldı ve başka yerlere nakletti. Huzursuzluk günlerinde her gün stajyer öğretmen - öğrenci kavgası caddelere kadar taşmaktaydı. Bizim görev yerimize/ Yozgat imam hatip okulunun bulunduğu tepeye "yokuş" denmekteydi. Lise caddesinin bitiminde, ilk bina olan Meteoroloji'den sola dönünce, rampayı çıkarsanız, küçük tek bina ve bitişinde askeri cephanelik işte orası, yani o tenha mahal imam- hatip okulu idi. Daha sonraları oralar şenlendi, pek çok binalar yapıldı, mahalle gelişti, Nohutlu güzelleşti ve doldu. Benim bu tanımlamalarım, bundan kırk yıl öncesine ait tanımlamalardır. Kim bilir şimdi meteoroloji binası kaçınıcı bina oldu. Benim Abdullah ağa bahçesi olarak bildiğim alan, artık şimdi şehir otogarı ve şehir stadyumudur. Öyle zannetmekteyim ki, benim yazıdaki Yozgat'ı tanıyanların en genci şimdilerde 60 yaşın üzerindeki aziz şehir sakinleridir.

Hasta Olmadan Rapor (!)

1963 yazında, öğretim olmadığı halde, sadece müdürlüğün isteği üzerine, kısa bir süre için kalırım zannederek, tayin olduğumuz Yozgat imam-hatip okuluna gittim. Bir ay kadar kaldım. Sınavlara komisyon üyesi olarak katıldım. Okutmadığım derslerin imtihanlarını yaptım. Ücret dahi almadan sürdürdükümüz bu bir aylık çalışma sonunda, okul açılıncaya kadar en az iki aylık dönem için yaz tatilinde Konya'ya gönderirler ümit etmekteydim, fakat müdürümüz olan zat, yazın orada kalmamız gerektiğinden söz etti, biz de mevzuatı bilmemekteyiz, onun sözünü doğru bilerek kalmağa başladık. Birçok kişi yapılan bu uygulamanın doğru olmadığını söyledi, ama bunu idareye anlatmak bir mesele oldu. Yukarıda arz ettiğim gibi, bir taraftan gereksiz yere öğrencisi olmayan okula gidip gelmekteyim, başka hocalar hep tatilde, diğer taraftan da ailemi, sılayı aşırı özlemekteyim. Sabahları yataktan kan ter içinde kalkıyorum, neredeyse sağlığım bozulur hale geldim. Benimle birlikte atamaları yapılan diğer üç arkadaş daha Yozgat'a gelmemişler. Daraldım, bunaldım. Nihayet şehrin tek vaizi Ömer Lütfi Zararsız hoca, benim önüme düştü ve beni alıp valiliğe götürdü. Müdürümüz ile konuşmuştu, o da izin için bir yol tavsiye etmiş, vilayete gelip Doktor Nizamettin Beyden rapor alıp, yaz tatilini ilimizde geçirecektim. Yani, Nizamettin'in birisi, beni diğerine havale etmişti. Ne ise gittik. Fakat valiliğin merdivenlerinde Şeyhzâde Ahmet beyi gördük, ben henüz kendilerini tanımamaktayım. Selamlaştık. Ömer hoca beni kendilerine tanıttı ve durumu-

mu anlattı, okul müdürü Nizamettin beyin verdiği akıl üzerine, rapor almak için vilayete geldiğimizi söyledi. O güzel yüzlü ve ahlaklı insan, yaptığımız hareketin doğru olmadığını bize büyük bir sakinlikle ifade buyurdu. “Sağlam insan hasta raporu almamalı” dedi. Müdür Nizamettin Beye telefon edeceğimi, yazın burada kalmama lüzum olmadığını belirtti, hürmetle ayrıldık. Ertesi gün de beni Konya’ya gönderdiler. Bu uygulama, memuriyetim boyunca bana kulak küpesi oldu. Rapor almadım. Ahmet beyin belirttiğine göre, hasta olmayan, hasta raporu almamalı idi. Temaruz, peygamber efendimizin mübarek sözünde/ hadiste belirtildiğine göre, gerçek hastalığı davet edebilirdi. İşte Yozgat’ ta görev yapan bu tecrübeli yaşlı öğretmenler, milli eğitimde o günlerde birçok gencin elinden tutmuş, onlara doğruyu göstermiş, köylerde ve merkezde rahat çalışmalarına sebep olmuştur. Ben yine inanmaktayım ki onlar, aynı şekilde Milli eğitim müdürlerine, vilayetteki vali dâhil bir çok insana örnek hareketleriyle yardımcı olmuşlardır.

Fil Derisi Kalkan

Ahmet Bey hocayla ilgisi olan hatıralarım arasında bir tanesi vardır ki, Konya Mevlana dergâhı-müzesi ile alakalıdır. Konyalı olduğumu duyunca bana zaman zaman şu suali sormuşlardır; “ Niçin Mevlana dergâhının yanına Selimiye camii yapılmış acaba?” Konya’yı görenler bilirler. Mevlana türbesinin içinde bir mescit/cami bulunmaktadır. Hatta üstünde bir kubbe ve bir minare de mevcuttur. Osmanlı yapısı olan bu mescit, geriden külliye bir cami olarak gösterir. Onun yanında, yeşil kubbe diye tanınan büyükçe Selçuk tarzında çinili bir kubbe daha mevcuttur. İlk kuruluş şekli bir kabristan olan külliyenin, zamanla bu mescitle birlikte bitişik binaları; cami, türbe, bazı salonlar şeklinde birikmesine yol açmıştır. Öyle görülmektedir ki, türbe mensupları, dış kapılar kapandığı takdirde, içeride yaşayacakları biçimde geniş bir alana yerleşmişler, namazlarını da orada kılmışlardır. İçerideki mescidin tarihi oldukça yeni görülmektedir. Bu külliyenin hemen yakınında, takriben on metre kadar yakınında ünlü Sultan Selim camii, Çaldıran seferi ile irtibatlandırılmaktadır. Bu camiin bir küçük modeli, yine aynı yol üzerindeki Karapınar ilçesinde de yaptırılmıştır. Cami, Sultan Selim devrinden sonra tamamlanmıştır. Ahmet Bey, yine bu soruyu kendisi cevaplandırırdı; benim aklımda kaldığına göre, “ tekkenin yanında camiin bulunması, dinin ve şer’i hayatın temel olduğu anlamına gelmektedir”. Belki de mescit ile tekke mensuplarının küçük anlaşmazlıkları da, devletin, tekke/hanikâh yanına bu büyük camii yapmasına sebep olmuştur.

Konya’da anlatılan menkabelere göre, şehir halkı Yavuz Sultan Selim’e,

Türbe mensuplarının Mevlevilerin hallerini şikâyet etmişlerdir. Bu konuda hiç de iyi olmayan pek çok rivayet vardır. Genelde, dışarıdan gelen muhacirlerle şehirdeki yerli halkın/ içerdeki insanların böylesi küçük anlaşmazlıkları olabilir. Burada, öyle anlaşılıyor ki, yerlileri rahatsız eden bir baskın muhacir hareketi ve kümelenmesi söz konusudur.

Ahmet Bey hocam, “dedemin zamanından kalma, filin kulak derisinden yapılmış bir kalkan var ailemizde, onu size vereyim, götürün türbeye verin” dedi. Ben ise birkaç sefer; “efendim, orada pek çok eşya var. Bu yadigâr Yozgat’a ait bir şeydir ve burada kalması-tensip buyurursanız –uygundur...” yollu konuşunca, “öylemi, peki öyleyse” demiştir. Doğrusu ben bu yadigarı görmedim. Ama hoca beyefendi birkaç kez bunu değişik zamanlarda söylemiştir.

Kendi kendime zaman zaman düşünürdüm; Konyalı olarak Sultan Selim camiinin, niçin orada olduğunu hiç düşünmeyiz. Ama, şehri çok az görenlerde demek ki böyle bir düşünce hâsıl olmaktadır. Kim bilir, belki de doğrudur. Ama burada şu da olmuştur; cami halkı öyle anlar olmuş ki, tekkeye yüzünü dönüp bakmamıştır. Burada mesele oldukça derindir. Mesela ben kendi adıma söyleyeyim; o muhitte çocukluk yıllarım geçmiştir. Çocuk iken, iki buçuk kuruşa bilet alır içeri girerdik. Orada yaşlanmış son dervişlerden Ankaralı Mehmet dede - nur yüzlü bir ihtiyardı - ellerini öpen bizlere hem dua eder, hem de onar kuruş para verirdi. Dedenin hali ve güzel yüzü bizleri etki altına alırdı. Allah rahmetiyle yarlığasın. Ondandır sonra ellili yıllarda yapılan mütevazî Mevlana İhtifallerine okul vasıtasıyla birkaç kez gidebildik. Şimdilerde her yıl tantana ile yapılan bu merasimlere, kırk yıldır gittiğimi hatırlamamaktayım, doğrusu hiç de merak etmedim. İşte Konyalının türbe ile olan irtibatının başka bir yanı budur. Kaldı ki ben, beş senedir Cumartesi günleri millete açık bir salonda Mesnevi de okutmaktayım. Tamamını da eylül ayında bitirdim.

Öğretmenin Hakkı

Ahmet Bey hocamın bir hakemliğini arz edeceğim. Okulumuzda başmuavin Seyfi Bey ağabeyimiz vardı. İspirli olan fakat Eskişehir’de büyüyen, çileye karşı dayanıklı, ahlaklı, iyi niyet sahibi bir insan. Okula gelirken kış günleri iskarpi-nin dışına bir lastik giyer. Okula gelince, dışarıda lastiğini çıkarır, bir öğrenci alır onları, çamurlarını su ile yıkar, getirir hocaya verir. Bizler o tarihte yeni stajyer öğretmenleriz, bu hareketin doğru olmadığını söyleriz. Öğrenciye yaptırılmamasını, kendimizin yıkaması gerektiğini hatırlatırız, Seyfi ağabeyimiz, ısrarla bunun öğrenciyi eğittiğini, hocasına bir hürmet olduğunu... söyler. Yine böyle bir gün, okulda on bin metre koşan yağız bir atlet, lastikleri yıkamak için

aldı. Biz yine münakaşaya daldık. Odasındaki pencereden dışarıya bakan Seyfi Bey, “Ahmet Bey geliyor, var mısınız ona soralım” dedi. Biz de kabul ettik. Ahmet beyin dersi vardı, geldi, selamlaştık, oturdu, Seyfi bey meseleyi açtı, özetledi, Ahmet bey de öğrenciye yıkattırılmasının doğru olmadığını ifade buyurdu. Olaydan haberdar da değildi. Sonra derse ayrıldı, Seyfi ağabeyimiz hala fikrinde ısrara kalkışınca biz ona, hakemin kendi tarafından seçildiğini, onun görüşüne uyulması gereğini anlattık. Bizim kanaatimizin makul olduğunu bir büyüğümüzün ağzından dinleyince, kabul ettik ve ömür boyu öyle yapmağa niyetlendik. Bize göre Seyfi beyin söyledikleri de belki bir bakıma doğrudur, haklıdır, ama öğrencinin şahsiyetli yetişmesi, ezik yetişmesinden çok daha önemlidir.

Şehri Bu İki İyi Tanır

Yukarıda da sözünü ettim. Yozgat'ta Yusuf efendinin Sofular Kahvesi, özellikle namazlardan sonra, cami cemaatinin gelip oturduğu, sohbet ettikleri, birbirlerini görüp haberleştikleri bir mahaldir. Biz de oraya giderdik. Bu yüzden, öğretmen arkadaşlarımızın bazıları öğretmenler kurullarında bizi eleştirirlerdi. Biz de onlara, şehir Kulübünü tanımadığımızı, görüştüğümüz insanların, meslekimize leke getirmeyecek, üstelik şeref katacak kimseler olduklarını anlatırdık. Onlar, bir öğretmenin millet fertleriyle, özellikle de cami görevlileriyle görüşmelerini bir türlü hazmedememişlerdir.

Sofular kahvesine günde birkaç dakika uğrayan kişi olarak, üç yılda artık Yozgat'ın, akrabalıklar dâhil her şeyini öğrenmiştik. Şimdi bile şehrin garibanlarını hatırlar onlara fatihalar gönderirim. Milangazcı Mehmet, hamallık yapan, ama ezan sesi duyunca hazır vaziyeti alıp, yükünü yere koyup huşu ile ezanı dinleyen Karaca, her gün sigarası tütürüp başına toplananların çokluğuna aldırmadan söveceği yerlere alabildiğine söven, muhtemelen adı Veysel olan (Otobüs işletmecisi Vakıf Ahmet efendinin biraderi), İstanbulluoğlu mahallemizdeki komşumuz elindeki lastiği devamlı olarak saz teli gibi kullanan Erol (belki de adını yanlış yazdım), kahvede şen haliyle herkesin takıldığı Yiğitbaşı, ayakkabılarımızı boyamağa gelen adını hatırlayamadığım bir garip, Akıllı berberimiz(!), arka tarafta yağcı Hacı Hayri... daha neler, neler. Köşedeki Kahya bakkal, darının Uşahları.. bunun gibi yüzlerce liste kafamızda idi. Osman Çıtak hocamızın oğulları Orhan ve Erhan'ı hatırlarım. Biri terzi, diğeri iyi bir kunduracı idi. Benim de çocuklukta üç yıllık kunduracı çırak ve kalfalığımı hatırlar, oralarda iyi sanatkârı görünce onları takdir ederdim.

Sözü uzattım, diyeceğimi diyemedim. Kahvede il nüfus müdürü çok iri fa-

kat endamlı vücutlu(galiba Nuri isimli) bir beyde vardı. O zaman bizden on yaş kadar büyük. İşte bir gün rahmetli Ahmet Bey hocamız, ikimizi göstererek; “ Bunlar şehri iyi tanır” buyurdular. Gerçekten iyi tanırdık. Birimiz görevi gereği her şey elinden geçen bir devlet memuru, ben de hasretini, okulunda, caddelerde, Sofular kahvesinde, Hüseyin Sarıcanın sohbetlerinde dindirmeği çalışan, ama günden güne Yozgat’ı daha çok benimseyen ve seven bir garip memur, bir öğretmen. Çok içli değildim. Ama hüznüm o kadar çoğaldı ki, hiç unutmam, yolda gezerken, herkes Hüseyin efendiyi, Fazlı Lekesizi, varsa eğer Ömer Lütfi zararsız görünce ister istemez durur, selamlaşır, sonra ayrılmak ister. Ben kendi kendime üzülürüm ve yolcuya dönerek; “aleyküm selam, ben de imam-hatıpte öğretmenim, iyiyim elhamdülillah...” derim. O zat bu sefer özür diler, “hepinize selam verdim, hal hatır sordum...” cümlesiyle savunmasına geçer, ben de öyle olmadığını söylerim, yanımdaki hocalar da üzülmem üzüldülerdi.

Hüseyin Efendi de, 27 yıldır 54 bayram memleketinden ayrı bayram geçirmiş bir görevli idi. Gurbetin ve gurbettekinin halini çok iyi biliyordu. Kendisinden üç yıl boyunca çok istifade ettik, insan olarak, ağabey olarak bize çok yardımcı oldu.

Ahmet Bey ve İmamet

Şeyhzâde Ahmet Bey hocayı, dedelerinin mescidinde namaz kıldırırken de ziyaret ettik. Ardında defalarca namaz da kıldık. Benim dikkatimi çeken bir husus şu olmuştur, hoca çok az ses ile Kur’an-ı Kerim tilavet ederdi. Tekbirler ve diğer okuyuşlar hep az ses ile yapılırdı. Normalde bir imam, sesli ve belki de bazen mescitten daha büyük sesli okur. Ama burada durum öyle değildi. Zaman zaman düşünürdüm, muhakkak ki, ibadette bu tarz, çok daha iyi oluyordu. Ayrıca bizlere terbiye edici bir uygulama olarak da görünmekteydi. Gerek camide ve gerekse özel konuşmalarında, Allah ve Rasulü’nün isimleri geçince, üşümüş bir insan nasıl ansızın titrerse, onda da öyle bir titreyiş hatırımda kalmış. Bunu defalarca görmüşüm. Elinde olmadan insanda bazen bir titreyiş olur. Konya muhitinde bu tür olaya; “ tikedem attı” ifadesi kullanılır. Elinde olmadan sarsıldı, titredi demek. Çok kısa süreli, bir seferlik bu hal, o sohbette ne kadar lafza-i celal ve Rasul-i Ekrem’in adı geçmişse, her an vuku bulurdu.

Konyayı Teşrifleri

1982 veya 1983 senesinde Konyada kendileriyle şereflendik. Eşinin memleketi olan Çiçekdağı’na gelmişler. Oradan Konya’ya kadar uğradılar. Ali Şakir Bey

otomobil ile getirdiler. Yanlarında bir kişi daha vardı. Belki de damatları olan bir zat. Ama şimdi kesin hatırlamamaktayım. Yemeğe gittik. Konya'da misafirlerin götürüldüğü bir lokantada, yöreye has bir kebab ikram edilecekti. Zaten üç dört kişiydik. Öğretmenlerin ve devlet memurlarının çok kere karşılaştıkları bir durum da oldu. Cebimde param yoktu. Ama lokantacıya söyleyerek daha sonra ödeme yapma ümidim vardı. Çok az bir parça yediklerini hatırlamaktayım. Yemeği yedik, kalkıp gideceğimiz sırada, o büyük salonda bir uzun boylu arkadaş belirdi. Hocanın elini öptü, Ali beyle ve diğer misafir ile kucaklaştılar. Hemen o zat kasaya koştu, hesabı ödedi. Ben şaşırıp kaldım. Konya'da Sosyal Sigortalarda görevli olduğumu belirten bu zatla görüşmek üzere sözleşmiştik, daha sonra da hatırladığım kadarıyla belki de görüşmemiz olmadı. Kendisi Ahmet Bey hocayı tanıyorlardı. Öyle hatırlıyorum ki, onun terbiyesi altında idiler. Çok yakın bir zaman önce de ziyaretine Yozgat'a gittiği o anda konuşuldu. Ey Allah'ım! ben hem rahatladım, hem üzüldüm. Üzüldüm, çünkü benim yemeğim nasip olmadı, rahatladım, inancıma göre bir manevi tasarruf, benim kendi kendime daralttığım ruhumu genişletti ve beni mahcup da etti.

Mevlana türbesini ziyarete gittik. Türbeye çok yakın olan evimize kadar teşrif buyurdular. Evden şerbetimsi bir şeyler hazırladılar, kendilerine ikram edilince içemediler, o zaman şeker rahatsızlığı olduğu ifade olundu, ben bir şeyler ikram edemediğim için üzüntümü belirtince, evimizi teşriflerini özel olarak istediklerini bunun da ikram olarak kabulünü belirttiler. Eh bizim için en büyük ikram olmuştur. Allah öteki âlemde de kendileriyle yakınlığı esirgemez inşaallah. O gün geri Kırşehir'e döndüler.

Kimler daha ne zaman Yozgat'tan gelip şehrimizden sessizce ayrıldılar bilemem. Bir seferinde, öğretmen ahlaklı insan Hamdi İçduygu beyi, büyük postanenin önünden benim dolmuşla gittiğim istikametinin tam tersine hızlı hızlı giderken gördüm. Ama kendisini bulamadım, tekrar göremedim. Onları doğrusu misafir etmek isterdik. Ama onların da ahlakı, kimseye görünmeden sessizce gelip gitmek.

Ali Haydar Cüzleri

Küçük çocuklara Kur'an-ı Kerim okutanlar, kitapçılarda son otuz yılda çokça görülen Ali Haydar Cüzü adı verilen bir tür alfabeyi kullanırlar. Harfleri tanıttıktan sonra, küçük kelimelerle, aşırı izahlara boğmadan Kur'an'ı öğreten bu bereketli kitabı, Konya'yı teşriflerinde Ahmet Bey Hocam aradı. Üç- beş tane ihtiyaç olduğunu söyledi. Kitapçılara gittik, taklitleri vardı. Herkes o tarzda cüzler yapmış satmakta idiler. Onlara baktı, tanıdı, bize aslı lazım diyerek aslını

aradık. Nihayet Mustafa Can adlı kitapçada bulduk. Sekiz- on kadar aldılar. Sonra bize ; “ bu Ali Haydar Efendi, İstanbul’ da öğretmen okulunda bizim hat hocamızdı, iyi bir insandı, bu cüzü çocuklar çabuk kavıyor, onun için bunu tercih ettim” meâlinde sözler söylediler. O zatın bu eseri yoluyla hizmetinin sürdüğüne işaret buyurdular.

Etkili Sözler ve Ameller

Herkeste olur mu bilmem ama, benim hayatta duyduğum bazı sözlere ve gördüğüm bazı uygulamalara, hiç şüphe etmeden hemen bağlandığım ve onları duyduğum andan itibaren ve duyduğum gibi devamlı olarak yaptığım olmuştur. Bir büyüğün bir sözü, bazen bende öyle etki yapmıştır ki, artık ömür boyu onu ben uygulamaktayım. Bunun gibi, bir ameli de görmüş veya işitmişsem, aynen ona uymağa gayret etmekteyim. Acaba benim üzerimde bu etki nasıl olmaktadır? Ben kendi kendime bunun, karşıdaki zatın samimiliği eseri olduğuna inanmaktayım. Örnekleri pek çoktur; tuvalete başı açık gitmediğini öğlünden duyduğum rahmetli bir büyüğümün bu uygulaması, yıllardır aynı etkiyle bizi edeplendirdi. Rahmetli Hamidullah Beyin bu tür etkileri vardır. İzmir’ den ismen tanıdığım ama 1986’ lı yıllarda, üç- dört gün birçok dostla birlikte doçentlik dil sınavında tanıdığım, ahlaklı, kamil âlim Dr. Faris İbrahim Hariri’ nin, hamd ederken “el-hamdü lillahi rabbi’ l-âlemin !” cümlesini tamamen okuyuşu, mesela bir aksırık sonu aynen böyle söyleyişi; inilti halindeki ; “ya rasulallah!...” ilticaları bu nevi etkilerdir. İbn Arabi Futuhat’ ta (c. II, s. 143, fıkra “175”), bir büyükten, böyle bir hamdin felsefesini, hikmetini anlatır. Olaylar birleşince insana bir inşirah veriyor. Âlemlerin rabbi... bölümünü de ekleyen hamd sahibi, hamd etmekle kendi aczini ve faniliğini ifade etmiş olduğu için, bulunduğu manevi dereceden daha yücelerine -Hakkın izniyle- yükselme lütfuna kavuşuyor. O fıkrada İbn Arabî hazretleri, kendisine “ âlemler niçin burada zikredilmelidir?” itirazını yapan kişiye meseleye açıklayan büyük, o makamda ham de bu cümleyi eklemenin gereğini, hatta er-Rahman ve er-Rahim sıfatlarının ve esmasının eklenmesini de gerekli görerek açıklıyor.

İkinci namazının kılmamış isem, vakit de daralmış akşam yaklaşmış ise, sünneti terk ettiğimiz olmaktadır. İki sene kadar önce, Konya’ dan Medine’ ye göçmüş, halen orada oturan bir âlimin, Ahmet Ziya Kurucu beyefendinin, birlikte sohbet ettiğimiz bir yerde, akşama beş- on dakika kala, ikindiye, sünnetini de kılarak eda ettiğini gördüm. Daha doğrusu birlikte kıldık. Ben, ondan daha erken zamanda, belirttiğim gibi, sünneti kılmadığım anlar olurdu. Bunu görünce, kendi kendime utandım ve karar verdim; inşaallah, böyle durumlarda hep

sünneti kılayım. Bu ameli sünnet, bu âlimin bende devamlı bir hatırası olsun. Şimdi kendime bakıyorum, böyle bir hal olunca, o zatı hatırlıyorum, o uygulamayı düşünüyorum ve sünneti kılıyorum. Hayatım boyunca, kendilerinden söz ve amel olarak bazı güzellikler duyduğum ve gördüğüm nadir kişilerin bende ki etkileri pek fazla değildir. Ama bu muamma da, çok dikkat çekicidir. Bir duyuş veya görüş, nasıl oluyor da, yıllarca duyulan ve görülenden çok etki yapıyor?.

Bunları şunun için anlattım, Yozgat'ta Ahmet bey'in camiinde, yanılmıyorsa ismi Mustafa olan bir müezzin vardı. Esmer fakat kırmızı çehreli bir genç. Yağız bir arkadaş, hoca efendiye çok bağlı idi. Sonra onu biraz üzdüğünü duymuştum, mesele ne idi, hala da bilmem, bilmek de istemem. Yıllar önce genç iken vefat etti, Allah rahmet eylesin. Ondan duymuştum; Ahmet bey, ona, "vücudunu temiz ve abdestli iken temizlemesi gerektiğini, hiçbir kılın, temiz olmayan bir durumda bir müminin vücudundan ayrılmak istemediğini" söylemesi, bizde yıllardır, önemli bir iz bıraktı ve bir edep öğrendik, uygulamalarımızda, bu titizlik sürüp gitti. Otuz küsur yıldır, hep hatırıma gelir ve bu etkinin, sadece büyüğümüzün ihlâsı ve samimiyeti eseri olduğuna hükmederim. Niçin birçok istek yerine getirilmez, söz tutulmaz da, bu nevi bir duyum hemen etkisini gösterir? Doğrusu düşünülecek bir husus. Benim anlayışım dışında meselede bizleri hayran bırakan başka gizli noktalar/hikmetler de olabilir şüphesiz.

Son Sözler

Bir büyüğümüzün Hakkın huzuruna gidişi, otuz yılı aşkın bir zaman önce yaşadığımız birçok hatıranın canlanmasına vesile oldu. Allah onu rahmetiyle yarlıgasın. Muhterem kişiliklerinde, Bozok yaylasının mert, ahlaklı, herkese yardım eden, eğitici, mürebbi bir kimliği bulduk, tanıyabildiğimiz kadar tanıdık, ondan istifade ettik. Önemli olan onun övülmesi değil, yerini tutacak yeni mürebbilerin ve ilim adamlarının yetiştirilmesidir. Her şeyden önce aile ocağı için en iyi dileklerimizle bunu Allahtan dilemekteyiz. Aile iki Ahmet Efendi çıkarılmış ki, bunlar yaşadıkları dönemde Yozgat'a faydalı olmuşlardır. Yeni yeni Ahmet Beyler dilemek hakkımızdır. Ülkemizde, gidenler gitmeden önce yerlerine, onlarca yedeklerinin hazırlanması, bizi medeniyet ve inanç dünyasında, ilim âleminde güçlü kılacaktır. Ahmet beyin ecdadı ile iftihar ettiğini görmedim. Ama kendisinin vazifesini yapmağa çalıştığına üç sene şahit oldum. Demek ki her nesil, kendi görevini yapmalıdır.

Aynı dilekleri, o yurttta hizmet veren yakından tanıyamadığımız ama hizmetlerini duyduğumuz ünlü lise öğretmeni Vehbi bey, evlatları, yeğenlerinden; Fazlı Lekesiz, Hüseyin Sarıcaoğlu, Ömer Lütü zararsız... ve daha pek çok Diyanet mensubundan beklemekteyiz. Ahmet Muti Güneşer ve onların dönem arkadaşları, Ahmet Yaşar Ocak ve dönem arkadaşları kardeşleri... Devlette görev alan ve Çiçek soyadı taşıyan bütün genç arkadaşlar vs. hep bizim için güzel hatıralardır, onların devamını beklemek de bizim hakkımızdır.

Yozgat'ın ilim ve bürokrasi insanı yetiştirme ananesi vardır. Yüzlerce sene hep bu iki alanda ülkesine hizmet etmiştir. Biz Yozgat'ta kaldığımız yıllarda şunu duyduk; dersine çalışmayan evladına anneler; "... oğlu ohumayıp da pahırcı mı olacıyınğh!". Bu sözlerde, ilme olan aşk, devlet adamı yetiştirmeye olan istek açıkça görülür. Gerçi sanat da önemli idi, keşke onu da en ince şekilde öğrenebilseydik. Yozgat'tan çıkan ticari hareketler de bize umut vermektedir.

Allah Ahmet Bey hocamıza, öğretmen arkadaşlarına, Yozgat'ın bütün büyüklerine ve cümle geçmişlerine rahmet buyursun, nesillerinden Kur'an'a ve ülkeye hadim insanlar yetiştiresin.

Özür Beyanı

Bu yazı çok gecikmiş, bir o kadar da yazılma müddeti uzamış bir yazıdır. Yazı Ahmet Bey hocanın sağlığında, hastalığının henüz ilerlemediği yıllarda niyetlenilmiş ama bir türlü yazılamamış bir yazıdır. Vefat hadisesinden sonra, artık yazılması farz olmuş, başlanılmış, ama ancak bugünde bitirmek nasip olmuştur. Ahmet Bey hocamızın ruhundan, evlatlarının ve aile efradının kendilerinden af dileriz. Yazıda hatalar varsa bağışlanır umarız. Allah gidenlere rahmet kılınsın, kalanlara/ evlatlarına ve yolunu izleyen kardeşlerimize hayırlı ömür ve afiyet, sıhhat lütfetsin.